

Titel: Derved bliver det!

Citation: "Derved bliver det!", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K14*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2010 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-dbd-txr-shoot-id3988a519-3346-4367-8a18-248a470e98e9.pdf> (tilgået 25. juni 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K14

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Tekstredegørelse

1. Bibliografisk beskrivelse 375
2. Manuskriptbeskrivelse 379
3. Tilblivelseshistorie 384
4. Udgivelsesmåde 387

1. Bibliografisk beskrivelse

»Derved bliver det!« blev trykt i *Fædrelandet*, 15. årgang, nr. 304, lørdag den 30. dec. 1854. Artiklen er signeret »S. Kierkegaard«. *Fædrelandet* blev udgivet af J.F. Giødwad og C. Ploug; sidstnævnte fungerede også som ansvarlig redaktør. Avisen blev trykt hos Louis Klein i København og lå færdig fra trykkeriet kl. 20.30. Prisen var 6 skilling i løssalg, 5 mark pr. måned, 15 mark pr. kvartal og 3 rigsdaler pr. kvartal leveret uden for København.

Artiklen er blevet kollationeret i tre eksemplarer af *Fædrelandet*, nr. 304, den 30. dec. 1854:

A SKs eget eksemplar, uindbundet og ubeskåret, KA, D pk. 17.

B Det Kgl. Biblioteks eksemplar, indbundet og beskåret.*

C Det Kgl. Biblioteks eksemplar, indbundet og beskåret.*

Ved den interne kollation af de tre eksemplarer blev der ikke konstateret afvigelser.* Eksemplar A danner grundlag for den følgende beskrivelse.

Format og paginering

Formatet er folio.* Avisen har et omfang på fire sider, svarende til to blade dannet af et enkelt foldet ark. Avisen er trespaltet. Avisens anden og tredje side opdeles endvidere af en tværgående, fed-fin dobbeltskillestreg trykt ca. to tredjedele nede på hver side. En tilsvarende skillestreg ses på fjerde side, dog kun i de første to spalter. Pagineringen 1217-1220 er på forsiden angivet under spalterne, på avisens øvrige sider over. Spalterne er unummereret.*

SKs artikel fylder lidt over en side; den begynder en tredjedel nede i første spalte på forsiden (s. 1217) og slutter næsten nederst i første spalte på anden side (s. 1218). Se illustration 18.

Fædrelandet.

1854.

Abonnementspris i Kjøbenhavn 15 Mk. pr. Quartal, 5 Mk. pr. Maaned; enkelte Nr. 6 Sk.; udenfor Kjøbenhavn 3 Rdl. pr. Quartal frit i Huset. Hver Søgne-Aften udgaar et Numer. Bladets Comptoir, store Kjøbmagergade Nr. 54, er aabent om Formiddagen Kl. 11—1.

15de Aarg.

Løvedagen den 30. December.

Nr. 304.

Paa Mandag (Nytaarsdag) udgaar Inet Nr. af dette Blad.

Fra 1ste Januar af ophører „Adressavisens“ Priviliegium paa visse Kjøbenhavnske Bekjendtgjørelser. „Fædrelandet“ modtager derfor fra den Tid af alle saadanne med en Betaling af 4 Sk. for Pettelinie, ligesom ogsaa Anvisninger kunne gives og Billetter modtages paa dets Comptoir.

Fra samme Tid optages ingen flere Indrykkelser under „Daglig Veiviser“ for tængere Tid med nedsat Betaling.

Derimod modtages skandinaviske Bekjendtgjørelser til Indrykkelser i „Aftenbladet“, „Christiania-posten“ og „Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning“ foruden „Fædrelandet“ ligesom hidtil under uforandrede Vilkaar.

Da „Fædrelandet“ er det danske Blad, der har de fleste Læsere i Samfundets højere Classer, egner det sig fortrinligt for Bekjendtgjørelser, som ønskes udbredte blandt disse, ligesom det har en ikke ringe Udbredelse i Norge og Sverig.

„Fædrelandets“ Udgivere.

Derved bliver det!

Den 28de Decbr. S. Kierkegaard.

Fra Prædikestolen at fremstille Biskop Mynster som Sandhedsvidne, et af de rette Sandhedsvidne, at anrise ham Plads i den hellige Kjæde osv.: derimod maa der gjøres Indsigelse; derved bliver det.

I Grunden er at fremstille ham saaledes at gjøre ham latterlig — thi jeg kan gjerne sige det Samme paa en anden Maade, indtrængende fra en anden Side. At fremstille en Mand, der, endog ved at forkynde Christen-

*) Denne Artikel er, som man vil see, af Dato 28de Decbr. og indleveret til „Fædrelandet“, da jeg samme Aften, til min Overraskelse, af „Berlingske Tidende“ Nr. 302 seer, at Biskop Martensen altsaa dog ikke, hvad jeg var forberedt paa, har en lignende Eiendommelighed i Forhold til korte Artikler af mig, som den han i sin Tid oplyste at have i Forhold til hele „den vidtløftige Kierkegaardske Litteratur“, en Eiendommelighed, der forhindrede ham i at gjøre sig ukjendt med den. Det var det, jeg saa; hvad jeg derimod hverken saa eller seer, er hvad hans Artikel skal gaae til, en Artikel, der virkelig ikke gjør noget udfordrende Svar formødent, da den ligger foran i Sagen. Biskop Martensen vil paastaae, at jeg har gjort Sandhedsvidne og Blodvidne ensydigt, og at det kun er derved, at jeg har Ret i at nægte, at Biskop Mynster var et Sandhedsvidne. Dette er ikke saa. Hverken i Artiklen, hvor jeg kun tilsiidst udtviler ogsaa Blodvidnet (men Blodvidnet bærer dog vel ogsaa med til Sandhedsvidnerne, naar til „de rette“ Sandhedsvidner, eller hvad jeg har kaldet „første Classe i den christelige Rangforordning“, hvori da igen ligger, at jeg maa antage mange flere Sandhedsvidner end Blodvidner), altsaa hverken i Artiklen eller i Noter til Artiklen — man kan jo see hegne Dels efter — har jeg gjort Sandhedsvidne og Blodvidne identisk; og i Noter har jeg ganske bestemt udtvilt Forskjellen mellem det at forkynde Christendom paa den Maade, at Forkynderen er „Embudsmand, Rangsperson, Forkyndelsen hans egen glimrende, paa Nydelser rige Carriere“ og „et lidende Sandhedsvidne“, uden at jeg paa nogenomhaend Maade har paastaat, at det at lide skulde betyde at lide Døden. Og denne Forskjel er aldeles tilstrækkelig til at godtgjøre, at Biskop Mynster ikke kan kaldes et Sandhedsvidne, et af de rette Sandhedsvidner, en af den hellige Kjæde. — Hvad derimod angaar det Personlige, som Dr. Martensen, formodentlig i Egenskab af velbestalt Sjællands Biskop, paa den othenlige Morals Vegne, temmeligt i en Slagsbroders og Nævekampers Tone, taler om det forværgede i det Skridt, jeg har gjort, om Jesuitisme o. desl., da gjør dette aldeles iniet Indtryk paa mig. Bets (og dette er det Afgjørende) broder det i mine Tanker paa en Misforstaaelse, dels er Dr. Martensen for subaltern en Personlighed til at kunne imponere, især siden han er kommen i Floiel — saaledes kan en Domeskik vistnok ikke imponere i sit Livret, men i Herskabet, den naadige Greves Klæder imponerer han dog endnu mindre. Forresten er jeg saa vant til at staa et Stod ud, og til, at naar saa nogle Aar ere gaaede, de fleste ere af min Mening, kun at det er glemt, at jeg maatte holde Slædet ud: saa jeg vel holder ogsaa dette Sted ud — til Gavn for de christelige Begrebers Oplærelse. Og den Dom over Biskop Mynster, at han var et Sandhedsvidne, et af de rette Sandhedsvidner, en af den hellige Kjæde, skal protesteres: derved bliver det!

dom, har naaet og nydt, efter største Maalestok, alle mulige Goder og Fordele, at fremstille ham som Sandhedsvidne, en af den hellige Kjæde, er ligesaa latterligt, som at tale om en Jomfru med en talrig Børneflokk. Men Sagen er, saaledes vilde Luther sige: „Alt hvad der forholder sig til Lidelighed, det ved man Besked om i denne syndige Verden, vil Du tale derom, er Du strax forstaaet af Alle; men de christelige Begreber veed man ingen Besked om.“ Og deraf kommer det, at man ikke forstaaer, opholder sig over, at der gjøres Indsigelse mod et Sandhedsvidne, der, christeligt, er ligesaa latterligt, som slig Jomfru.

Der er Meget, man kan være „tillige“; og just i Forhold til alt det Ubetydelige gjælder det, at det egner sig for, at En er det „tillige“. Man kan være baade Det og Det og tillige Dilettant paa Violin, Medlem af Venskabelige, Fuglekonge osv. Men det Betydelige har just den Egenskab, at i samme Grad, som det er det Betydelige, i samme Grad egner det sig mindre til, at man er det — og tillige Andet. Og Bestemmelsen „Sandhedsvidne“ er en meget herskesyg, en hoist uselskabelig Bestemmelse, noiaigt lader den sig vel kun forene med det: at være forresten Ingening. „Sandhedsvidne“ forholder sig til, at Christendom et Uensartethed med denne Verden, deraf kommer det, at „Vidnet“ altid maa være kjendeligt paa Uensartetheden med denne Verden, paa Forsagelse, paa Lidelse; og deraf kommer det, at denne Væren saa lidet egner sig for: tillige at være Andet. Men at ville, efter største Maalestok, læge alle Goder og Fordele (Sandhedsvidnet er just hvad han er ved Forsagelse og Lidelse) og saa tillige være Sandhedsvidne, derom maatte man christelig noiaigt sige: det var Satan til Sandhedsvidne; et saadant Sandhedsvidne er ikke blot et Monstrum, men en Uimulighed, som en Fæul, der tillæse er Fisk, eller et Rødskaal, der, der tillige har den Mærkelighed at være af Træ.

Saaledes forholder det sig; blot erindre man, at det ikke er mig, der har gjort Begyndelsen med paa Biskop Mynsters Liv at anlægge den Maalestok: Sandhedsvidne. Nei, det er en Ven, Prof. Martensen, der har vist den Afliede denne kloddragtige Tjeneste, og herikert, at jeg har sagt, hvad Sandhed er, at seet under denne af Prof. Martensen anbragte Betygning var Biskop Mynster; en i høi Grad verdslig klog Mand, men svag, nydelssyg og kun stor som Declamator — denne kloddragtige Tjeneste, som dog maaskee ikke engang kan kaldes ganske uegennyttige; thi den mulige Efterfølger paa Sjællands Bispestol, for Øieblikket Efterfølgeren, var jo ganske godt tjent med, paa en saadan nem Maade saa ogsaa selv at avancere op til Sandhedsvidne.

Dersom der derfor virkelig her i Landet er saa lidende Sands for Christendom, at man ikke skulde kunne forstaae, med hvilken Feie jeg maatte og i de allerstærkste Udtryk, ved den mest skærende Modsetning gjøre Indsigelse mod denne Falsknen, saa kan jeg gjerne give Indsigelsen en anden Skikkelse. Jeg paastaar, at ved fra Prædikestolen at fremstille Biskop Mynster som Sandhedsvidne, en af den hellige Kjæde, skeer der i høieste Grad Uret mod enhver anden Udmærket og fortjent Mand i Landet. En Jurist som Geheimeraad Ørsted, en Digter som Heiberg, en Lærd som Madvig, en Læge som Bang, sceniske Kunstnere som Nielsen, Rosenkilde, Phister og saaledes i saa mange Forhold, alle disse Mænd, der dog, medens de leve, ingenlunde kunne siges at have et taknemligere Vilkaar, faae mere af Jordens Goder og Nydelser end Biskop Mynster fik, iverimod maae siges at have et langt utaknemligere Vilkaar, alle saadanne Mænd have aldeles samme Adkomst som Biskop Mynster, til at begraves som Sandhedsvidner.

Men den protestantiske Geistlighed har endnu bestaaende Nykker i Hovedet skjønt den er bleven aldeles ligesom enhver anden Eksisteren, der, indenfor Bestemmelsen af at iagttage den borgerlige Retfærdighed, udfolder hvad mulig Begavelse man har, og derved søger jordisk Løn og Nydelse som alle Andre, vil den tillige være noget mere, være Sandhedsvidne.

Og dette kom ret tydeligt for Dagen i hin Erindringsstale af Prof. Martensen. Derfor skulde der gjøres Indsigelse, og saa eftertrykkeligt som muligt, Blødet røres, Liidskaben sættes i Bevægelse, hvad naturligvis kun lader sig gjøre, naar man selv ikke frygter den ueieblikkelige Følge, at Mange blive som fæsende paa En, hvad man ikke bør frygte men forstaae, som Operateuren forstaaer det, at Patienten skriger og sparker. Der skulde

gjøres Indsigelse, og Slaget skulde paa den givne Foranledning ramme Hovedet, — og inden Artiklen udkom, var jo Prof. Martensen længst Hovedet.

Saaledes skulde det være; saaledes er det skeet; derved bliver det!

... Ogsaa af Pietet for en aflød Fader har jeg honoreret denne falske Vexel (det Skin, at Biskop Mynster var et Charakter-Menneske) i Stedet for at protestere den.* Derved bliver det.

Ville den Aflødes mange Venner, Tilhængere, Beundrere ikke, naar de ere komme lidt til Ro, forstaae, at jeg, der — man behæge at see efter! — dog vel ikke har haft Fordel af mit Forhold til Biskop Mynster, at jeg i Forholdet til ham har vist en Resignation, som saare sjældent en Yngre mod en Ældre, gjort og taalt, hvad saare sjældent en Yngre gjør og taaler i Forholdet til en Ældre — ville de ikke forstaae det, og da igjen, hvad der ligger, at de ere i en Taknemlighedens Gjæld til mig for de mange Aar, jeg holdt ud med den Afløde, ville de ikke forstaae det: i Guds Navn, det bliver deres Sag.

Den Aflødes Fjender vil jeg bede ikke at juble eller glæde sig, som havde de vundet Noget, hvad de i mine Tanker slet ikke have; deres Stilling er efter mine Begreber aldeles uforandret, og, hvis Anledning gives, var det ikke umuligt, at jeg kunde komme til endnu engang (kjære Erindringer; hvor gjorde jeg det med Glæde!) paa vanlig Vis: mod hans Fjender at kæmpe for Biskop Mynster, min aflødes Faders Præst.

Biskop Mynster var i Danmark eneste i sit Slags; der er i Danmark kun en Æneste, der afgjort har Ret mod ham, det er mig. Jeg har ikke dømt Biskop Mynster, nei, men jeg blev i Styrelsens Haand Anledningen til, at Biskop Mynster dømte sig selv: sin Prædiken om Søndagen enten kjendte han ikke, eller turde eller vilde han ikke vedgaae om Mandagen — thi jeg var, ironisk nok, troskyldigt hans egen Prædiken om Mandagen; og hvis Biskop Mynster ikke selv havde om Mandagen verdslig klogt unddraget sig for at overtage Consequensen af hans Søndagsprædiken, hvis han havde sat en Eksisteren og Handlinger ind, der svarede til Søndagstales Sving, i Stedet for at hjælpe sig med verdslig Klogskab i forskjellige Monstre: vilde ogsaa hans Liv kommet til at see ganske anderledes ud.

Men en saadan Dom kan kun en Fiende ville forhæste sig med at fælde, saalænge Manden lever; Den, der er mig hengiven, siger: indtil det Sidste skal der holdes hen, endnu i det sidste Øieblik kunde han jo afværge denne Dom og gavne overordenligt ved et lille Ord; og der skal blive gjort hvad Resignation formaar, for, om det var muligt, at røre ham dertil.

Altsaa, derved bliver det: ogsaa af Pietet for en aflød Fader har jeg honoreret denne falske Vexel i Stedet for at protestere den.

„Jeg var hans egen Prædiken om Mandagen“, jeg var det; thi ved Aar efter Aar at udholde dette Harmfulde, derhos med den uforandrede Resignation, som jeg gjorde det, er jeg bleven noget Andet, end jeg var, eller er det blevet mig tydeligere og tydeligere hvad jeg var, „mit Livs Ulykke blev, ved Styrelsens Kjædelighed, i en meget høi Forstand mig til Gode, blev min Lykke“; i en meget aarige Forhold til Biskop Mynster er Eheden af fra min Side dybt anlagt og med største Omhu giennefort Hensigt, og, under Styrelsens Medvirken, min egen Udvikling. Man vil da forstaae, at jeg ikke kan tage Hensyn til hvad enhver Anonym, enhver „Eskulap“ („Kjøbenhavnspostens“ Mærke) giver fra sig i en Avis, eller, til hvad en Alvorsmand fra Nørrebro med „Flyvepostens“ Alvor oplyser Folk om, at jeg mangler Alvor.

Og hvad angaar det Skrig, som høres, dette Skrig: at angribe en Aflød, som ikke kan svare osv., da maa dertil siges: det er Misforstaaelse, hovedsagelig vel ogsaa Fruentimmer-Spektakel. Jeg har jo sagt, hvorledes det forholder sig: „Gud være lovet, at det kunde holde hen, saalænge den Gamle levede, jeg var mod Slutningen nær nok ved at forsvinde derover“. Ja, Gud være lovet, at jeg slap for, efter den trygkeligste Maalestok at maatte have forblittet en Olding hans sidste Læveaar ved at vise, at lige over for det nye Testamentes Christendom var den Mynsterske Christendoms Forkyndelse og Kirkestyrelse — hvis den ikke, og saa heitdeligt som muligt, vilde gjøre

Beskrivelse af eksemplar A

Avisen måler ca. 345 × 515 mm.*

Papir

Der er benyttet almindeligt trykpapir af en træholdig kvalitet.

Typografi

Det fremherskende skriftsnit i avisen er antikva. Fremhævet tekst er sat med fed eller spatieret skrift.

På forsiden findes avisens hoved, der er adskilt fra den øvrige tekst af en datolinje. Hovedet, der står centreret, har ordlyden:

Fædrelandet. | **1854.** | Abonnementspris i Kjøbenhavn 15 Mk. pr. Kvartal, 5 Mk. pr. Maaned; enkelte Nr. 6 Sk.; udenfor Kjøbenhavn 3 Rdl. pr. Kvartal frit i Huset. Hver Søgne-Aften udgaaer et Numer. | Bladets Comptoir, store Kjøbmagergade Nr. 54, er aabent om Formiddagen Kl. 11-1.*

Derunder følger datolinjen indrammet af to tværgående dobbeltstreger; den øverste er fed-fin, den nederste fin-fed. Datolinjen har ordlyden:

15de Aarg. Løverdagen den 30. December. Nr. 304.

Oplysningen om årgang er venstrestillet, dateringen centreret, og avisnummeret højrestillet.*

Nederst i bagsidens sidste spalte, adskilt fra en foregående notits af en skillestreg i hele spaltens bredde, er trykkespunktet angivet:

Færdigt fra Trykkeriet Kl. 8½.

Bagsidens fod er adskilt fra avisens øvrige tekst af en tværgående, fed-fin dobbeltskillestreg og har ordlyden:

Udgivere: **J. F. Giødwad** og **C. Ploug**; ansvarlig: **C. Ploug**. [[Skillestreg]] Trykt med Hurtigpresse hos *Louis Klein*.

Artiklens overskrift »Derved bliver det!«, der er fed og centreret i spalten, er sat med en punktstørrelse ca. 1 grad større end brødteksten.* Derunder følger dateringen »Den 28de Dechr.*« og den spatierede signatur »S. Kierkegaard.«. Datering og signatur er indrykket fra hhv. for- og bagkant på samme linje. Nedenfor er trykt en kort, centreret skillestreg.

Artiklen indledes med en uncial, der er fed og sat med en punktstørrelse ca. 2 grader større end brødteksten. Nederst i artiklens første spalte ses, under en kort, venstrestillet streg, en fodnote til artiklen, indvist ved dateringen. Noten er sat med en punktstørrelse ca. 2 grader mindre end brødteksten. Teksten opdeles to steder vha. tre asterisker. Efter artiklen er trykt en længere skillestreg, der afgrænser SKs tekst fra den øvrige tekst i spalten.

Spaltekolonnen måler ca. 88 mm i bredden, og der er op til 84 linjer i hver af artiklens spalter. Mellem spalterne er sat en fed, lodret skillestreg. Brødteksten er sat med en skriftstørrelse svarende til ca. 10 punkt (korpus). Der er dobbelt ordmellemlum efter punktum.

Der er flere sætter- og trykfejl i artiklen. Ordet »have« er fejlsat »hove« (SKS 14, 131,6). Aftrykket fra en mellemrumstype, der er blevet skubbet op fra sin plads, resulterer i en lodret streg, en såkaldt spis, ses foran »Gamle« (132,41). Derudover skyldes trykfejl læderede typer.*

2. Manuskriptbeskrivelse

Til »Derved bliver det!« findes følgende manuskripter i Kierkegaard Arkivet (KA) på Det Kgl. Bibliotek.

- DBD 1 Kladde til »Derved bliver det!«, fordelt på 4 dobbeltblade og 1 løst blad.
- 1.1 Kladde til artiklen (SKS 14, 129-132,34 til »mangler Alvor.«).
- 1.1.1 3 dobbeltblade, i alt 6 blade i 4°.*
Bladene er pagineret 1 og 3-12 med blyant; bl. [1v] er upagineret.
Papir: velin. Mål: 165 × 204 mm.*
Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, yderspalten tilføjelser. To tredjedele af s. 8. er ubeskrevet.
På s. 1 findes overskriften »*Derved bliver det!*« og dateringen, med blyant, »28 Dec.«. S. 8 afsluttes med to asterisker.
Tilsvarende påbegyndes s. 9 med to asterisker, skrevet med blyant, i stedet for den med blyantlækker slettede overskrift »*Derved bliver det!*«. Derunder følger signaturen »S.K.«. På s. 10 findes redigeringsbemærkningen »Ny Udgang« i marginen indvist med et dobbeltkors, begge i blyant. En tilsvarende bemærkning samt et overstreget dobbeltkors, begge skrevet med blyant, findes øverst i inderspalten på s. 11. Nederst på s. 11 findes i marginen to asterisker indvist i hovedteksten med et dobbeltkors; begge påskrifter er skrevet med blyant. I inderspalten følger to overskrifter: »*En Anmærkning*« slettet med en bølgestreg i blyant og »*Et Følgeblad*« skrevet og slettet med blyant. På s. 12 ses i marginen bemærkningen »cfr. Hoslagte«, skrevet med blyant og indvist med et dobbeltkors i blyant; indvisningen gælder ms. 1.1.1. To sammenhørende indvisningstegn i rødkridt findes i marginen på s. 12.
Mange korrektioner, både sletninger og marginaltilføjelser. Af større sletninger kan nævnes følgende: På s. 4 er de tre sidste linjer slettet med blyantstreger på skrå. På s. 7 er fire linjer overstreget dels med blæk, dels med blyant. En længere marginaltilføjelse på s. 8 er slettet med streger på skrå. På s. 10 er godt seks linjer overstreget, dels med blæk, dels med blyant. Nederst på s. 11 er en sletning af fem linjer vha. blyantindramning annulleret, ligeledes med blyant. På s. 12 er det meste af to længere marginaltilføjelser slettet med blyantstreger på skrå; nederste halvdel af hovedteksten på samme side er slettet med blyantstreger over kors og på skrå.
Hertil hører følgende:
Kladde til slutningen af artiklen (SKS 14, 132,35-133,41
1.1.1.1 fra »Og hvad«).
1 dobbeltblad i 4°.
Ingen paginering.
Papir: velin. Mål: 165 × 204 mm.
Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, yderspalten tilføjelser. Bl. [2v] er ubeskrevet.
Bl. [1r] indledes øverst med et dobbeltkors i inderspalten og »ad pag 12« i marginen, begge med blyant; henvisningen gælder ms. 1.1.
En del korrektioner, både sletninger og marginaltilføjelser. Enkeltord er slettet på alle sider; derudover er en længere passage i marginen på bl. [1v] slettet (med blyant) og endnu en i hovedteksten på bl. [2r].
(Pap. XI 3 B 213)

1.1

Kladde til artiklens fodnote (SKS 14, 129 og 130).

1.2 1 løst blad i 4° med afrivningskant i højre side.

Ingen paginering.

Papir: velin. Mål: 165 × 205 mm.

Bladet er beskrevet i næsten hele bredden.

Teksten på rectosiden indledes med »Anm«.

Mange korrektioner, både sletninger og tilføjelser. Tilføjelser til teksten ses under hovedteksten og på langs i den smalle venstremargin.

(Pap. XI 3 B 214)

1.2

(KA, B pk. 52, læg 1; Pap. XI 3 B 213-214)*

1

Renskrift af »Derved bliver det!«. Renskriften, der har været benyttet som trykmanuskript,* består af 1 sammenhæftning på 2 dobbeltblade, 1 løst dobbeltblad og 3 løse blade.

2

Renskrift af artiklen (SKS 14, 129-133).

2.1

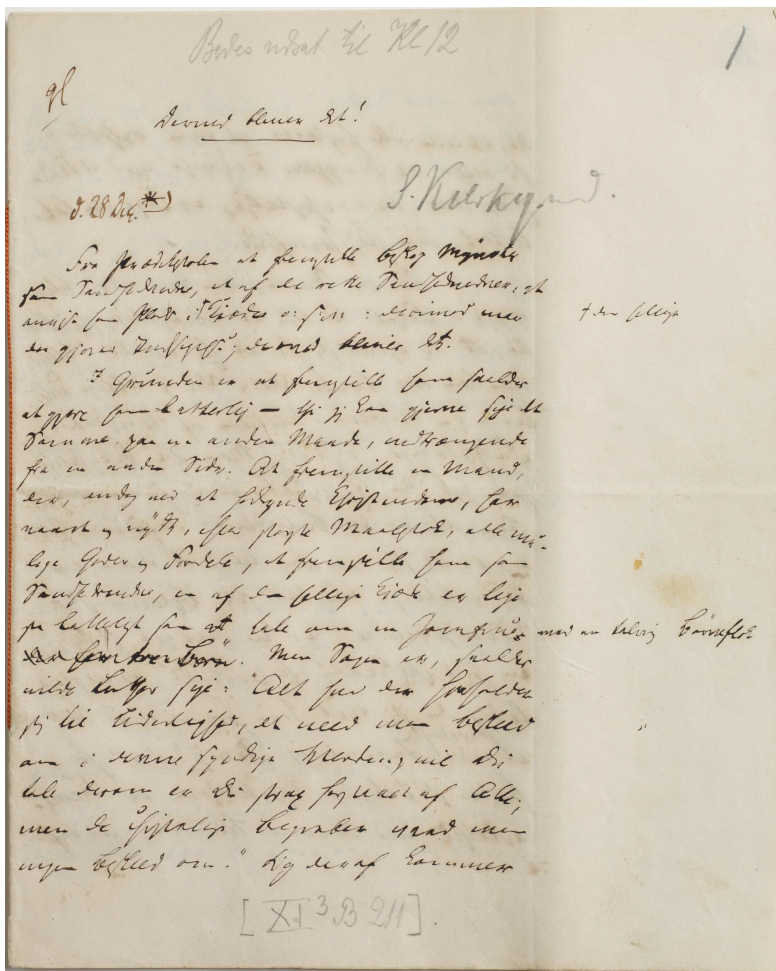
1 sammenhæftning på 2 dobbeltblade, 1 løst dobbeltblad og 2 løse blade, i alt 8 blade i 4°. De løse blade har afrivningskant i venstre side.

De sammenhæftede blade er med blyant pagineret 1-7, bl. [4v] er ubeskrevet og ikke pagineret. De løse blade er pagineret i forlængelse heraf, dvs. 8-15, ligeledes med blyant.

Papir: velin. Mål: 165 × 204 mm. Hæftetråd af rød silke.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, yderspalten tilføjelser. Bladene er efter beskrivning blevet foldet på tværs.

På s. 1 findes overskriften »Derved bliver det!« og derunder dateringen »d. 28 Dec.«, et indvisningstegn til en note samt den blyantskrevne signatur »S. Kierkegaard.«; indvisningen gælder ms. 2.1.1. Se illustration 19.

19. Ms. 2.1, s. 1, renskrift med sættermarkeringer

S. 7 afsluttes lige under midten med to asterisker. Tilsvarende begyndes s. 8 med to asterisker, skrevet med blyant, hvorunder står den med blyantlækker slettede overskrift »Derved bliver det!«. Derunder følger signaturen »S.K.«, også slettet med blyantlækker. På s. 10 findes redigeringsbemærkningen »Ny Udgang«, skrevet med blyant i marginen, indvist med et dobbeltkors. Nogle linjer længere nede på s. 10 er overskriften »Et Følgeblad. / En Anmærkning« slettet med blyantlækker. På hver sin side af sletningen er placeret en asterisk, skrevet med blyant. På s. 11 findes et indvisningstegn i rødkridt.

En del korrektioner, både sletninger og marginaltilføjelser. Af større sletninger kan nævnes: På s. 7 er fire linjer i hovedteksten overstreget med blyant, og det meste af to marginaltilføjelser er slettet med blækstreger og -lækker. På s. 9 er tre linjer overstreget med blyant. På s. 11 er to linjer i hovedteksten slettet med skrånede streger, og det meste af marginaltilføjelserne slettet med blyantskrevne skrånede streger. På s. 14 er knap tre linjer i hovedteksten og otte linjer i marginen overstreget med blyant. På s. 15 er 14 linjer slettet med et blyantkryds og -streger på skrå.

(Pap. XI 3 B 211)

Hertil hører følgende:

Renskrift af artiklens fodnote (SKS 14, 129 og 130).

2.1.1 1 løst blad i 4° med afrivningskant i højre side.

Ingen paginering.

Papir: velin. Mål: 165 × 204 mm.

Bladet er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, yderspalten tilføjelser. Teksten afsluttes på versosiden, på langs i marginen.

Teksten indledes på rectosiden med »*) Anm.«, hvormed der henvises til dateringen på s. 1 i ms. 2.1.

Få korrektioner.

(Pap. XI 3 B 212)

2.1.1

2.1

(KA, B pk. 52, læg 1; Pap. XI 3 B 211-212)

2

(KA, B pk. 52, læg 1; Pap. XI 3 B 211-214)

3. Tilblivelseshistorie

SK angreb den officielle kristendomsforkyndelse i Danmark, først med 21 artikler i *Fædrelandet* (fra den 18. dec. 1854 til den 26. maj 1855), dernæst med sit tidsskrift *Øieblikket*.^{*} Artiklen »Derved bliver det!« var SKs andet indlæg i denne kirkestrid.

Manuskriptmaterialet afspejler, at artiklen er blevet til ad i hvert fald fire omgange. Det fremgår af både kladde (ms. 1.1) og renskrift (ms. 2.1), at der har været to tekster med overskriften »Derved bliver det!« (overskriften står først på s. 1 i kladde og renskrift og igen på hhv. s. 8 og 9 i kladde og renskrift), inden SK har valgt at slå dem sammen til én tekst. Senere er der kommet en note til (ms. 2.1.1).

Først har SK skrevet kladde og renskrift til én artikel med overskriften »Derved bliver det!«, derefter til endnu en med samme overskrift. På baggrund af indholdet i tekstdelene må det antages, at første del (ms. 1.1, s. 1-8, ms. 2.1, s. 1-7; SKS 14, 129-131,34), der omhandler Martensens mindetale over Mynster, er skrevet tidligst. I anden del henvises der, i det der først var mærket »Et Følgeblad. En Anmærkning«, til reaktioner på SKs første indlæg i kirkestriden fra den 18. dec. 1854.^{*} De omtalte reaktioner er fra hhv. den 24. og 27. dec.;^{*} dvs. at anmærkningen tidligst er skrevet den 27. dec. 1854.

Sidenhen er delene blevet placeret i forlængelse af hinanden, adskilt af asterisker og givet fortløbende paginering. Anden dels overskrift er blevet slettet i både kladde og renskrift; signaturen hertil ses stadig i kladdedelen (ms. 1.1), men er slettet i renskriften (ms. 2.1). I forbindelse med sammenfletningen af de to tekster er anden dels »Et Følgeblad. En Anmærkning« (ms. 2.1) sandsynligvis blevet ligestillet med resten af teksten ved at indgå uden overskrift og i stedet indledt med asterisker. SK har først foretaget denne sammenfletning samt de tilhørende sletninger i renskrifterne og derefter tilbageført ændringerne til kladdematerialet. Denne tilbageførsel er formentlig sket for at sikre, at rettelserne blev bevaret, selvom renskriften skulle blive beskadiget eller gå tabt.

Idet dateringen af kladden (ms. 1.1), »28 Dec.«, er tilføjet i blyant, og adskillige sletninger, herunder af anden dels overskrift, er sket med blyant, er det sandsynligt, at teksterne er skrevet på forskellige tidspunkter før den 28. dec., og at de blot er blevet sammenskrevet denne dag. Som nævnt ovenfor tager teksten udgangspunkt i Martensens mindetale over Mynster og kan således være påbegyndt allerede i februar 1854. I slutningen af ms. 1.1 har oprindeligt stået: »Slaget skulde ramme dem i Fløiel«. Det er på et tidspunkt udvidet til at berette om, at Martensen nu er i »Fløiel«, for senere at blive ændret til, at slaget skulle ramme »Hovedet - og inden Artiklen udkom var jo Prof. Martensen længst Hovedet.«, dvs. kirkens overhoved. Den første udvidelse er således kommet til efter enten april eller juni 1854, da Martensen blev hhv. udnævnt og viet til biskop. I den oprindelige »Et Følgeblad. En Anmærkning« (svarende til den trykte artikels sidste del) henvises som nævnt til to artikler trykt hhv. den 24. og 27. dec. 1854; dette tekststykke er altså først skrevet derefter.

Efter at de to dele er blevet slået sammen og indleveret til *Fædrelandet*, har SK set sig nødsaget til at tilføje en fodnote. Af noten (ms. 2.1.1) fremgår, at SK samme aften, altså den 28. dec., har læst biskop Martensens indlæg »I Anledning af Dr. S. Kierkegaards Artikel i 'Fædrelandet' Nr. 295« i *Berlingske Tidende*, nr. 302,^{*} rettet mod SKs ti dage gamle artikel. I en udateret optegnelse, muligvis tænkt som kladde til en bladartikel med svar til Martensen, skriver SK om Martensens artikel:

Artiklen er ubetydelig. Den Omstændighed at den er af Biskop M., at han, rangerende med Conf., iklædt Fløiel, oppebærer Tusinder for at forkynde Xstd: denne Omstændighed gjør ikke Artiklen betydeligere i mine Øine, da ifølge det nye T: christeligt Alt er omvendt af hvad Ordenen er i det Verdslige, just den Xstds Forkyndelse Biskop M. repræsenterer den allerlaveste.^{*}

Da *Fædrelandet* ligesom *Berlingske Tidende* var en aftenavis, har det ikke været meningen, at den artikel, som SK indleverede den 28. dec., skulle trykkes i avisen samme dag; i så fald havde SK ikke kunnet nå at udskyde artiklen efter at have læst Martensens indlæg.^{*} Har den derimod skullet trykkes i avisen

dagen efter, har det været muligt at udskyde den til den 30. dec. 1854. Dette støttes af, at hovedteksten er mærket »gl«, noten »Ny«; hovedteksten blev indleveret først, noten senere.

4. Udgivelsesmåde

»Derved bliver det!« blev som nævnt trykt i *Fædrelandet*.^{*} Det har ikke været muligt at efterspore, om SK modtog honorar for artiklen.

Dele af artiklen blev frit oversat til svensk allerede i SKs levetid; bogen *Den officiella kristendomen är icke det nya testamentets kristendom. Framställning af dr. Søren Kierkegaard's polemik mot statskyrkan i Danmark*, hvori de fleste af SKs artikler fra kirkestriden er blevet oversat i uddrag, udkom i København i 1855.^{*} De fragmentariske oversættelser strækker sig til og med artiklen »Et Resultat«, trykt i *Fædrelandet*, nr. 107, den 10. maj 1855; den anonyme redaktør har sandsynligvis antaget, at SK under denne overskrift afsluttede sit angreb på kirken, og har herefter ladet bogen trykke.

Af stor betydning for receptionen i SKs umiddelbare eftertid var Rasmus Nielsens udgivelse af *S. Kierkegaard's Bladartikler* i 1857 (*Bl.art.*). Heri indgår størstedelen af SKs artikler, også »Derved bliver det!«.^{*}